

Emnent. 10

Fylke: Buskum

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Tjrisland

Emne: Lygning og mosing

Bygdelag:

Oppskr. av: Claus Johnsen

Gard:

(adresse): Tjrisland

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

A.

Sei. Det er nokk gått mange mande, eldre sidu man sanket Lygn her den de gamle fortalte at ha hørt dens federe fortelle derom. Lygnen var vantlig et nødfor i vår. Man må nokk gå hen, imat 100 år, sidu man sanket Lygn.

2. Man brukte helst og ka Lygnen ut på sommren fören den blev Araner eller blev den hard i riser. Her kaldtes arbeide for Lygn skjering.
3. Man kunne ikke rive Lygnen med hendene for ellers fikk man med en hel del blir strall. Man brukte karlgå og Poppel den, eller også sigd.
4. Det var både mannfolk og kvinnfolk arbeide og Poppel Lygn og raske den sammens i store hauger.
5. Lygnen kunne ikke slås hvor år. Den måtte sprutte ut på ny for man tok den igjen.
6. Den blev kjølt heim på Vunderfjell.
7. Den blev oppbevart i ei spyke under sidu av fjøs og løse.

8. De gikk nokk dele den broderlig både
 kun sau og gjeit. I gammell tid blev
 Lyngen neppe hakket. Men man
 brukte å kulle en høiplokk ind i
 Lyngen og da gikk den med. Hvor
 mye dyra fikk av den om gængen kan
 ikke siges. Det berodde vel på hvor
 mye annet for man hadde å ta av.

9. Nei det blev den nokk ikke.

B.

1. Om tårer når det var forknapphet
 måtte man livbyrge dyra ved at
 slippe dem ut på Lyngen, men ikke
 før det blev nogen lunde sørbart.

2. Det var helt ungdyr samt sau
 og gjeit som måtte sørges for før det

3. Nei det er ikke vanlig frem-
 gangsmåte lenger. Dette høier
 fortiden til og blev kun brukt i
 nødsår.

4. Nei

11. Mosing

1. Moss er blitt banket her like til
 de senere år. Men kun når det var
 forknapphet år.

2. Når det var like med for
 banket man mye mose (kvitnose)
 så man hadde å ppe på med
 hele tåreren.

3. Det måtte helst være lit fukkelig vær
 når man banket mose for ellers ville
 den smulde sig

4. Det var både menn og kvinner som drev
 dette arbeide og som gjerne var flere dager

5. Man rev helt mosen med hendene
 det var å gjøre å få den så ren som
 mulig både for jord og annen senn som
 gjerne ville følge med. Mossen måtte
 skylles gull og renses for krappener og
 lille barnåler så det var mye arbeid
 med den før den kunne brukes som før.
6. Faut man mosen i nærheten av heimen
 blev den frakket frem med en gauz.
 Den blev gjerne kjørt heim på grindstoa
 eller også båret i laushine
7. Tok man mosen langt til stogs blev
 denne lagt i hangen med et underlag
 av slaver og granbar. Likeså blev
 kappen på hangen dekket med granbar
 og naver for å beskytte den mot trøsking
 og snø. Mossen blev båret til hangen
 i laushine og flisefat. Kassehangen
 måtte ikke krappes eller stampes i for
 ellers hote mosen stode. Før det blev
 vinterføre blev den kjørt heim på grind-
 stoa.
8. Mossen blev aldrig lunnet sammen her
 Man var alltid redd for å håndtere den
 minst mulig
9. ~~Løse og spyttet.~~ Det var ingen fellestjøing
10. Det @ løse og spyttet.
11. Det var helt kua som fikke mose
 Man skjedde alltid litt salt på den
 og så blev den blannet sammen
 med litt trøi lauv og litt av hestemøkk
12. Mossen var ikke akkurat noe dærlig for
 når den bare blev behandlet riktig. Men
 det skulle vel ikke være rare høier før
 det kunne handle op med den

Nunnen masse

2092

1. Under sidste Verdenskrig blev det bawket en masse masse (malmass) til grisefer. Denne masse også skylles godt og renses for alle små fjær den kunne kokes til graut. Grisen ål. den jo men den sukkel mange gange over denne kost og ønsket sig noe bedre.
2. Skjeggelav på grantrær er aldri hørt at være brukt her. Dette er vel noe av det allverdiligste man kunne bruke til nødfer.

2091